

w Wilnie ryt. J. Chrzczonowicz.

DZIEIE

DOBROCZYNNOSCI

KRAIOWEY I ZAGRANICZNEY

Z WIADOMOSCIAMI KU WYDOSKONALENIU IEY SŁUŻĄCEMI.

R. 1823.

Tom I.

Pismo peryodyczne z poruczenia J. W. *Rimskiego* Korsakowa gubernatora woiennego litewskiego, ienerała piechoty i kawalera, na dochód domu ubogich Towarzystwa wileńskiego Dobroczynności wydawane.

WILNO. Józef Zawadzki typograf.

Pozwolono drukować z polecenia JW. Woiennego Gubernatora dnia 30 Kwietnia 1823 roku.

ANDRZEY BUCHARSKI
Rzeczywisty radca stanu i kawaler.

PRZEMOWA.

Jest to prawie powszechnym u narodów oświeconych i naśladowania godnym zwyczaiem że, ile razy czy to człowiek szczególny, czy całe towarzystwa wchodzą w iakiekolwiek stosunki z publicznością, oznaymywać o swoim celu, zdawać sprawę z iego wykonania i wybadywać sądu powszechności za nayważnieyszy poczytuią sobie obowiązek.

Tym torem postępuiąc komitet naukowy iuż nieraz przemawiał do łaskawych czytelników pisma przez siebie wydawanego. Ostatnim razem uwiadamiaiąc o rozszerzeniu iego układu wymienił ogólnie tylko przedmioty które w niém pomiesczane bydź maią, zostawuiąc na czas dalszy obszernieysze rzeczy wyłuszczenie. Gdy więc teraz Tom I. nowego ciągu dzieiów dobroczynności pod rozwagę światłych i bezstronnych sędziów oddaie; poczytuie za rzecz przyzwoitą wytłumaczyć się iaśniey z tego, co przedsięwział i co uskutecznić był w stanie.

Trzy główne oddziały maią składać materye tego pisma, które ponieważ z ogłoszenia we szczegółach swoich są znaiome, uwalniaią nas od mówienia o nich obszerniey w tém mieyscu.

Że przedmioty tyczące się duchowieństwa ściśle połączone zostały z historyą dobroczynności, tego nam zapewne nikt za złe nie poczyta, ktokolwiek tylko nad naturą rzeczy zastanowić się zechce. Trzyma bowiem po większey części duchowieństwo szafunek chleba ubogich, swoią gorliwością, staraniem i pracą zebrany, a którym w duchu chrześciiańskiey sumnienności i miłosierdzia zawiaduie. Żaden stan nie zlał tylu dobrodzieystw na klassę ubogich, w żadnym tylu świetnych przykładów miłości bliźniego i poświęcenia się iego dobru znaleźć niepodobna. Wszakże i teraz gdy dochód z naszego pisma przeznaczony iest na rzecz ubogich tuteyszego Domu Dobroczynności, duchowieństwo świeckie i zakonne wszystkich wyznań pospieszyć z hoyną prenumeratą nie zaniedbało. Starał się iednak komitet i w tym względzie zachować ścisły wybór materyi, starał się umieszczać tylko przedmioty powszechnieyszym ożywione interesem: i albo ważne przeszłych wieków z historyi kraiowey i kościelney ogłaszać pamiątki, albo wiadomości które zarówno literaturę i teologią obchodzą, albo nakoniec uwagi wszystkim stanom i wiekom służące, iakiemi są wiado-

mości wstępne do poznawania xiąg Pisma św. Podobnież i nadal postępować sobie zamierza: a dla uiszczenia się z przyiętego na siebie obowiązku, wiadomości o przedmiotach, które dotąd pomieszczone bydź nie mogły, poźniey udzielone zostaną.

Komitet będąc przeświadczony, że wtenczas tylko godnie odpowie swoiemu celowi, kiedy w piśmie swoiém połączy naukę z przyiemnością, kiedy ie dla iak naywiększey liczby czytelników dostępném i upodobaném uczyni, nie wahał się w tym nowym ciągu poświęcić kilku kart w każdym numerze dla poezyi. Maią tu mieysce wiersze pisane ku uwielbieniu dobroczynności: gdy zaś wszystkie dzieła miłosierdzia odnosić się powinny do Boga, iako iedynego źrzódła dobroci i cnoty; ody religiyne i pieśni pobożne sprawiedliwie tu umieszczone bydź mogą. Bogata niegdyś literatura polska w ten rodzay rymotworstwa w czasach naszych wyiąwszy płody Karpińskiego i Woronicza nic prawie nowego nie ukazała. Stosowną więc zdawało się rzeczą i zgodną z duchem naszego pisma wskrzesić tę zaniedbaną część sztuki, aby dawnym zwyczaiem nanowo zakwitnąć mogła. Udało się także wprowadzić zupełnie nieznane dotąd u nas legendy, daiące się szczęśliwie użyć w przedmiotach moralności chrześciiańskiey. Pierwsze ich proby w piśmie naszém pomieszczone, ieśli się czytelnikom podobaią, mogą zachęcić do ogłaszania ich i nadal.

Te są głównieysze odmiany, które uczynić równie z własney uwagi iak i z rad udzielonych komitetowi przez niektórych czytelników osądzono za potrzebne. Zmieniono format: bo teraźnieyszy wielu osobom zdawał się bydź dogodnieyszym; stosownie więc do tego okazała się potrzeba podziału ciągu rocznego na 3. Tomy — Przy każdym tomie umieści się regestr materyi i lista prenumeratorów, na końcu Tomu 3. położy się ogólny alfabetyczny regestr dla łatwieyszego poszukiwania.

Jeżeliby kto z czytelników naszych, maiąc na względzie i pożytek powszechny i cel komitetu, zechciał przysyłać uczone prace swoie do pomieszczenia w naszém pismie; takie z należytą wdzięcznością zawsze przyymowane będą: ale szczególnieyszym sposobem czułby się komitet obowiązanym za udzielenie mu uwag i postrzeżeń nad samym układem Dzieiów i materyami, które w nich ogłoszone zostaną; korzystać z takich przestróg i stosować się we wszystkiém, ile okoliczności pozwolą do żądań świattey publiczności, za naymilszą poczyta sobie powinność.

MATERYE.

TOMU PIERWSZEGO.

Historya.

Pedagogia.

Technologia.

Medycyna popularna.

Literatura i Bibliografia.

Rzeczy rozmaite.

LISTA PRENUMERATOROW

NA DZIEIE DOBROCZYNNOSCI 1823 ROKU.

Alexieiowa Senatorowa.
Andrzeykowicz Michał Gubernator Grodzieński.
Andrzeykowicz Felix Prez. sądu Gran. Gub.

Barska Szkoła XX. Bazylianów.
Berdyczewska Szkoła.
Bernatowicz Ludwik Stolnik Witeb.
Białecki X. Onufry Przełoż. XX. Trynit. w Łucku.
Bideaux Józef.
Bilinkiewicz X. Opat Poczaiow.
Bilski Józef Guber. Sekr.
Bobruyska Szkoła.
Bogucki Józef b. Kapitan.
Bohdanowicz X. Franciszek Dziekan Drohicz.
Boreyko Wacław Dozor. honor. Ex. 4.
Broniewicz X. Jan Kapelan Szkoły Zytom.
Brzostowski X. Hrabia Kanonik Wileń.
Bucharski A. S. K. i kaw.
Bułhak Ignacy Dozor. honor.
Butkiewicz X. Tadeusz.
Behler X. Henryk Prałat.

Chreptowicz Adam Hrabia.
Centelewicz X. Przeł. Kl. XX. Trynit. w Wilnie.
Cieciszewski X. Biskup Łucki.
Cybowicz X. Kan. D. T. w Wilnie.
Cybulski X. Luciusz Przeł. Kl. XX. Trynit. w Orszy.
Cywiński X. Prałat Katedr. Wileń.
Czetwertyński Dymitr Xiążę.
Czochrayski X. Dziekan.

Datnowska Szkoła.
Daukszewicz X. Podkustoszy.
Dębiński Ludwik Hrabia.
Dmochowski X. Kazimierz Kan. Wileń.
Dmochowski Michał Pisarz Kom. Sąd. Eduk.
Dobielewski Felix Adwokat.

Dobielewski Ignacy Podsędek.
Dziekoński Michał Hrabia.
Dobrowolski Tadeusz Komornik.
Dernałłowicz Wincenty Marszałek.
Dernałłowicz Stefan Sędzia Depart.

Giedroyć X. Biskup Zmudzki i Xiążę. Ex. 2
Giedroyć X. Kan. Zmudzki Xiążę.
Gawrogh X. Ambroży Gward. XX. Bernard. w Telszach.
Gierdwiłło X. Maciey Naucz. w Gimn. Białyst.
Goylewicz X. Officiał Zmudzki.
Grabowski Rafał Podkomorzy.
Grodzieńska Szkoła XX. Dominikanów.

Herburtowa Marcyanna.
Hryhorewicz kap. i kaw.
Humańska Szkoła XX. Bazył.
Hussakowski X. Pleban Mirski.

Jakubowski X. Prokur. XX. Franciszkanów.
Jankowski Józef Doktor Med.
Janowiczowa Stolnikowa.
Jasiński b. Marsz. Wileński
Jelski X. Wincenty Proboszcz Niehniewicki.
Jelski Ludwik podpółk. i kaw.
Jundził Wiktor Hrabia.
Iliński Rad. Tay. Hrab. Senator i kaw.
Jarmoliński X. Piotr Prałat Archidiakon.

Kaliszewicz X. Józef Deputat.
Kamiński X. Cezary Prow. XX. Bazyl. Ex. 2.
Kaniewski X. Jan Dziekan.
Kaniowska Szkoła XX. Bazyl.
Karmelici XX. w Berdyczewie.
Karwicki Wincenty Hrabia.
Kawecki X. Jan Proboscz Białostocki.
Kibort X. Tomasz Pleban Johaniszkielski.
Kieydańska Szkoła.
Kłoczko X. Kanonik Miński.
Kobecki Jan b. Sędzia.
Korzeniowski Michał Rad. St.
Kontrym Kazimierz.
Kopecki X. Proboszcz Kieydański.
Kopiiowski Adam D. F. Dozorca Szkoły Zyt.
Kopiiowski Bolesław.

Korsakow Rimski Woienny Gubernator Litew.
Korsakow Rimski Włodzimierz Maior.
Kossakowski Adam Biskup.
Krasławska Szkoła XX. Missionarzy.
Krzemieniecki Klasztor XX. Bazylianów.
Krzyżanowski X. Marcin Kan. Łucki Regens Sem.
Klaczko Hirsz Aronowicz Kupiec.
Kuczyński X. Wilhelm Przełoż. Kl. XX. Tryn. w Berezie.
Kunicki X. Kasper Przeł. XX. Trynit. w Witebsku.
Kiniewicz Chorąży.
Krasińska z Czackich Antonina Starościna w Kam. Pod.
Kirkor Michał Pułkownik.

Lachnicki Ignacy Półkow.
Lewicki X. Pachomiusz Opat Owrucki.
Lipiński Fabian Marszałek.
Lipiński X. Wincenty Przeł. Kl. XX. Trynit. w Teofipolu.
Lubarska Szkoła XX. Bazylianów.
Lubieszowska Szkoła XX. Piiarów.
Lubomirski Antoni Xiążę.
Lubomirski Eugeniusz Xiążę.
Lubomirski Konstanty Xiążę.
Liykowska Chorążyna.
Liykowski Henryk.
Łowecki X. Kanonik.

Montrymowicz Sędzia Gran.
Machnauer Aptekarz.
Machcewicz X. Michał kan.
Mackiewicz X. Borgiasz Biskup Kamieniecki.
Magnuszewski X. Woyciech Proboszcz.
Maiewski X. Prałat Mohil.
Mańkowski X. Przeor Karmel. Wil.
Marcinowski Antoni Redaktor i kaw.
Marcinowski X. Kanonik Brzeski.
Marczyński X. Zastępca Przeł. Szkoły Kamienieckiey.
Martusewicz X. Biskup.
Matulewicz X. Jan Dziekan i Pleban.
Mineyko X. Raymund Dozorca Szkoły Datnowskiey.
Maxymowicz Vice Gubernator Grodz.
Mierzwiński X. Benedykt Przeł. Kl. XX. Tryn. w Brahiłowie.
Miksiewicz X. Antoni Przeł. Kl. XX. Trynit. w Mołodecznie.
Mikulski Florian Sędzia.

Mikulski Stefan Doż. hon.
Misztowt X. Kanonik.
Młodzianowski X. Kanonik.
Mogien X. Kanonik.
Mołodecki Jan.
Moszyński Ignacy Hrabia.
Moszyński Piotr Hrabia Dozorca hon.
Mścisławska Szkoła XX. Bernardynów.

Neumann Plenipotent.
Nieswizki Klasztor XX. Bernardynów.
Niezabitowski Komornik.
Nosewicz X. Kaznodz. Katedr. Wil.

Odyniec Benedykt.
Okołów X. Superior Byteński.
Oszczokliński X. Proboszcz Wiśniewski.
Osztorp Leon Marszałek Ihumeń. i Komand.
Owrucka Szkoła XX. Bazylianów.
Orda Piotr Kolleski Assessor.
Oskierka Rafał Strażnik Litewski.

Pachnikiewicz X. Dyonizy.
Pawłowski Benedykt Adwokat.
Pilchowski X. Ignacy.
Pińska Szkoła XX. Franciszkanów.
Piwnicki X. Prałat Archid. Łucki i kaw.
Plater Adam Hrabia Dozor. hon.
Podhorodeński Marszałek.
Podhorodeński X. Kanty Bożydar Biskup.
Polanowska Starościanka.
Polencz Tytul. Sow.
Polikowski X. Jan Proboszcz Białostocki.
Połoński X. Opat.
Pomarzański Alexander Sowiet.
Ponińska z Bierzyńskich.
Popławski Albin A. S. G. G. W.
Postawska Szkoła.
Pczycki X. Maurycy Przeor XX. Karm. Rowiens.
Prolewicz Aloizy Kapit.
Poczaiowski Klasztor XX. Bazylianów.
Pruchnicki Piotr.
Pawłowski Ignacy Korwin Prob. Kat. i Offic. w Kam. Pod.

Puzynianka Zofia Xiężniczka.
Pociey Graff.

Ratomski Justyn.
Razutowicz X. Dominik.
Rodziewicz X. Pleban Indurski.
Rokosz X. Jan Kan. Kam.
Rostkowski Józef.
Różanostocki Klasztor XX. Dominikanów.
Rudnicki X. Kan. Zmudzki.

Sapieha Franciszek Xiążę Sow. Tayny.
Sarbiewski Józef.
Seminaryum Główne Wileńskie.
Seminaryum Dyecezalne Wileńskie.
Sierakowski Maxymilian Hrabia.
Siesicki Felix Sędzia.
Skaliszewski X. Felix.
Skierniewski X. Prałat.
Słonimska Szkoła.
Słucka Szkoła.
Słucki Opiekuńczy komitet.
Sobański Alexander.
Sobański Woyciech.
Sokolnikowska Szkoła XX. Franciszkanów.
Sołtan Radca Stanu.
Sosnowski X. Antoni Surrogat.
Starorypiński Franciszek Sędzia.
Starzyński Jan Rotmistrz.
Stecki Ludwik Prezes.
Stecka Tekla z Wilgów.
Strzemiński X. Leopold Przeł. Kl. XX. Trynit. w Kamieńcu.
Supiński X. Prałat.
Suryn Ignacy.
Swiczyń Radca Stanu.
Swisłockie Gimnazyum.
Syrtowt X. Regens Sem. Dyecezal. Zmudzkiego.
Szadurski Hrabia Radca Stanu.
S Zantyr Hrabia Stanisław Prałat i kaw.
S Zantyr Bogusław Hrabia, Chorąży i kaw.
Szulc Maciey Aptekarz i kaw.
Szybieko Józef Podpółkownik.
Szybieko Ignacy Maior.

Szumowiczowa Anna.
Szyrmina Salomea Marszał.
Szyszło Józef Dozor. honor.
Sławoczyński X. Proboszcz i Dziekan Bychow.
Szymanowski Starosta.

Towarzystwo Kassynowe Wileńskie.
Tupalski X. Antoni Officiał Prałat i kaw.
Traszkuńska Szkoła.
Tomaszewski Daniel Delegat.

Walicki Hrabia Podstoli Koronny.
Weleśnicka Szkoła parafiialna.
Więckowski X. Emilian przeł. Kl. XX. Trynit. Krzywic.
Wileńskie Gimnazyum.
Wiński X. Dziekan.
Wirion Jan Podkomorzy Grodz.
Wisłocki Jan Prezes i kaw.
Włodzimirska Szkoła XX. Bazylianów.
Wolfgang Jan Prof. Uniw. Wileń.
Woyciulewicz Budowniczy.
Woyczyński Kameriunkier.
Wyszkowski Generał.
Winnickie Gimnazyum.

Zabialska Szkoła XX. Dominikanów.
Załęcki Franciszek Marszałek i kaw.
Załęski X. Dominik Z. K.
Zdzieckowska Anna Generałowa.
Znosko Prof. Uniw. Wileń.
Zahorowski Klasztor XX. Bazylianów.
Żurakowski Franciszek Sędzia.
Żyrowicka Szkoła XX. Bazylianów.